

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı: 5957
Tarih: 24.06.2024

Özgül SAKİ
İstanbul Milletvekili

13556

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen soruların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **Vedat İŞIKHAN** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Özgül SAKİ

İstanbul Milletvekili

12 Haziran, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından 2002 yılında Dünya Çocuk İşçiliği ile Mücadele Günü olarak ilan edilmiştir.

ILO'nun 182 sayılı **En Kötü Biçimlerde Çocuk İşçiliğinin Ortadan Kaldırılması İçin Acil Eylem Sözleşmesi**'ni 25 Ocak 2001 yılında sözleşmeyi imzalayan Türkiye, bütün çocuklar için zamana bağlı program çerçevesinde 2015 yılına kadar çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılması taahhüdünde bulunmuştur.

Ancak Türkiye'de çocuk işçiliği ortadan kaldırılmak bir kenara sürekli bir biçimde artmakta; küçük yaştaki bedenlerin ve onların emeklerinin istismarı ve sömürülmesi giderek derinleşmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 2023 yılı çocuk istatistiklerine göre Türkiye nüfusunun %26'sını oluşturan çocukların, aynı dönemde işgücüne katılım oran %22,1'e yükselmiştir. Geçen yıla göre çocuk işçiliği 3,5 puan, son 2 yılda ise 6 puan artmıştır. Söz konusu rakamlara göçmen çocuklar dahil değildir.

Yapılan pek çok araştırma, göçmen çocuk işçiliğinin emek sömürsünün yeni bir yüzü olduğunu gözler önüne sermektedir. Bizzat Türk Kızılayı tarafından Mart 2024'te yayınlanan **Düzensiz Göçün Çocuk İşçiliği Üzerindeki Etkileri: Türkiye'deki Göçmen Çocukların Durumu** raporuna göre Türkiye'de 3.181.022 Suriye uyruklu kayıtlı sığınmacı bulunmakta, bu sayının 1.540.434'ü çocuklardan oluşmaktadır. Kayıtsız göçmenler göz önünde tutulduğunda bu sayının daha da yukarıya çıkacağı şüphesizdir. En fazla sayıda sığınmacı çocuk işçi tespit edilen beş il: İstanbul, Gaziantep, Adana, İzmir ve Kahramanmaraş olarak tespit edilmiştir. Bu illerin ortak özellikleri üretim atölyelerinin yoğunluğu, büyükşehir kategorisinde olmaları, göçmen nüfusun en çok yerleştiği iller olmasıdır. Göçmen çocuklar genelde 10-11 yaş aralığında çalışmaya başlamakta ve çoğunluğunu 15-17 yaş grubu oluşturmaktadır. Sığınmacı çocuk işçilerin %78,2'sini erkek, %21,8'ini kız çocuklar oluşturmaktadır. Göçmen çocuklar günlük veya haftalık ücretler almakta, üretim atölyeleri benzeri yerlerde bedensel emek gerektiren işler yapmakta, aldıkları ücretler genellikle asgari ücret tutarının oldukça altında kalmakta, ayrımcılığa uğramakta, tekstil sektörü, hizmet sektörü sanayi, mevsimlik tarım

Özgül SAKİ
İstanbul Milletvekili

işçiliği, inşaat işçiliği, çobanlık, garsonluk, tezgâhtarlık gibi alanlarda çoğunlukla kayıt dışı çalıştırılmaktadır.

Göçmenlerin yoğun ekonomik sıkıntılar içinde yaşaması, hanede çalışabilecek bir yetişkinin olmaması, hanedeki yetişkinlerin iş bulamaması ya da işverenlerin iş vermemesi, işverenlerin ucuz iş gücü olarak çocukları çalıştırmayı tercih etmesi göçmen çocukları çalışmak zorunda bıraktığı gibi eğitim hayatından kopmalarına da neden olmaktadır. Basına yansıyan haberlerde Türkiye'deki Suriyeli göçmen çocukların %40'ından fazlası okula gidemediği ifade edilmektedir. Diğer yandan 2021'de yayınlanan Elazığ ili merkezinde 308 göçmen çocukla yapılan bir anket formu göçmen çocukların % 80'inin aslında çalışmak değil okula gitmek istediklerini ortaya koymuştur.

Çocuk işçiliğinin hem emek sömürsünün en ağır biçimlerinden biri hem de çocukların başta yaşam hakkı olmak üzere her türlü haklarının ihlali anlamına geldiği açıktır. Her yıl iş cinayetlerinde ölen ve yaralanan çocuk sayısı artmaktadır. İSG Meclisi, 12 Haziran Dünya Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Günü kapsamında hazırladığı **2013-2024 yılları Çocuk İşçiler İş Cinayetleri Raporu**'na göre 2013-2024 yılları arasında, 71'i Suriyeli, 6'sı Afganistanlı 1'i Iraklı, 1'i İranlı, 1'i Türkmenistanlı olmak üzere 80 göçmen çocuk işçi hayatını kaybetmiştir. Son örnek; 12 Haziran Dünya Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Günü'nden bir gün önce Adana'da Dağ Tekstil İşhanı'nda tekstil atölyesinde çalışan Suriye uyruklu 11 yaşındaki **AHMET DİREK TURAN HASKİRO**'nun asansörde sıkışarak hayatını kaybetmesidir. Üstelik adı geçen binada AB tarafından finanse edilen "Geçici Koruma Altındaki Suriyeliler ve Türk Vatandaşları İçin İstihdam Desteği Projesi" ve "İŞKUR İşbaşı Eğitim Programı" tabelaları bulunduğu ve bu tabelaların olay sonrasında söküldüğü ortaya çıkmıştır.

Bu doğrultuda:

1. Bakanlığınıza bağlı İŞKUR'un tabelasının bulunduğu bir iş yerinde yasak olmasına rağmen 11 yaşında bir çocuğun kayıt dışı çalıştırılmasına nasıl izin verilebilmiştir? Söz konusu işyerinde ve benzer iş yerlerinde gerekli denetimler neden yapılmamıştır?
2. Gerekli denetimleri yapmayan ya da yasal yaptırımları uygulamayan sorumlular hakkında herhangi bir işlem yapılacak mıdır?
3. Türkiye'de göçmen çocuk işçi sayısına dair Bakanlığınızın elinde kesin bir veri bulunmakta mıdır?
4. Göçmen çocukların eğitime ilişkin engellerin ortadan kaldırılması hususunda Bakanlığınız ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında ortak yürütülen bir çalışma mevcut mudur?
5. Yoğun bir emek sömürsüne maruz kalan, korunmasız ve güvencesiz ortamlarda çalıştırılan, ayrımcı muamelelerle karşılaşan göçmen çocuk işçilerin korunmalarına dönük ne gibi tedbirler almayı planlamaktadır?
6. Bakanlığınız tarafından Türkiye'nin de taraf olduğu En Kötü Biçimlerde Çocuk İşçiliğinin Ortadan Kaldırılması İçin Acil Eylem Sözleşmesi'nin 3. maddesi çerçevesinde çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılması ve yasaklanması için hangi ciddi adımların atılması düşünülmektedir?